

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

2 nci Birleşim

20 . 11 . 1968 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	20	Zeren ve Sadık Tekin Müftüoğlu hakla-	
2. — YOKLAMA	20	rında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğin-	
3. — BAŞKANLIK DİVANININ SUNUŞLARI	21	ce kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi (9/60)	21
1. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 9/53 ve 9/62 sayılı soruşturma önerge-leriyle ilgili Hazırlık komisyonlarından çekildiğine dair önergesi (9/53, 62)	21	6. — Başbakan hakkında, Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T.B.M.M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi (9/61)	21
2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Mansur Ulusoy'un 9/63 sayılı Soruşturma önergesiyle ilgili Hazırlık Komisyonundan çekildiğine dair önergesi (9/63)	21	7. — T. B. M. M. Birleşik Toplantısı İçtüzüğü'nün 14 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki İçtüzük teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Karma Komisyonundaki açıklara üye seçimi (2/282)	21
3. — 27 Mayıs 1960 tarihinden evvelki bazı bakanlara ait iade olunan 35 dosya hakkında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi (9/56)	21	8. — Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, eski Ticaret Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu ve Ticaret Bakanı Ahmet Türkel haklarında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açığa üye seçimi (9/62)	21
4. — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin hakkında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T.B.M.M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi (9/59)	21	9. — Sanayi Bakanı Mehmet Turgut ile eski Bayındırlık Bakanı Ordu Milletvekili Arif Hikmet Onat haklarında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açığa üye seçimi (9/53)	21:24
5. — Başbakan, Ticaret Bakanı Ahmet Türkel ile eski Ticaret bakanları Macit			

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

9/53, 9/59, 9/60, 9/61, 9/62, ve 9/63 S. Sayılı Soruşturma Hazırlık komisyonlarının, birçok davetlere rağmen, toplanamamış olmaları ve görev sürelerinin de sona ermiş bulunması sebebiyle, münfesihi addedilerek yerlerine yeni Soruşturma Hazırlık komisyonlarının kurulmasına dair Başkanlığın sunuşu, yapılan görüşmelerden sonra, reddolundu.

Adı geçen Soruşturma Hazırlık komisyonlarının görev sürelerinin 12 . 12 . 1968 tarihine kadar uzatılması kabul olundu.

9/59, 9/60, 9/61 ve 9/64 S. Sayılı Soruşturma Hazırlık komisyonlarında üye iken Başkanlık Divanına seçilen bazı üyelerin ilgili komisyon üyeliğinden çekilmiş sayılmaları hususu kabul edildi ve boşalan bu üyelikler için ilgili gruplardan aday istenilerek gelecek birleşimde seçim yapılacağı bildirildi.

27 Mayıs 1960 tarihinden evvelki bakanlara ait iade olunan 35 dosya hakkındaki T. B. M. Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonunun görev süresinin uzatılmasına dair Komisyon Başkanlığı tezkeresi kabul olundu.

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, hileli tarım ilaçlarıyla mücadele konusunda, Anayasa ve kanun hükümlerini yerine ge-

tirmedığı iddiasıyla Başbakan Süleyman Demirel ile Ticaret ve Tarım bakanları hakkında Anayasanın 88 nci maddesi gereğince Meclis soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulacak Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi yapıldı ve oyların ayırımı sonunda gösterilen adayların bu komisyona seçilmiş oldukları bildirildi.

Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, T. B. M. Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğü'nün 14 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki Tüzük teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Karma Komisyondaki bazı üyelerin Başkanlık Divanına seçilmiş olmaları sebebiyle bu Komisyon üyeliğinden çekilmiş sayılmaları hususu kabul olundu. Açık bulunan bu üyelikler için ilgili gruplardan aday istenilerek seçimlerin gelecek birleşimde yapılacağı bildirildi.

Birleşime saat 17,08 de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
İsmail Arar

Kâtip
Kars

Muzaffer Şamiloğlu

Kâtip
Urfa

Ramazan Tekeli

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Âtîf Şoğlu

KÂTİPLER : Mehmet Göbekli (Afyon Karahisar), Âdil Kurtel (Kars)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2 nci Birleşimini açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Otomatik cihazla yoklama yapılacaktır. Muhterem arkadaşların beyaz düğmelere basmalarını istirham edeceğim.

Yeni gelen arkadaşların isticâl buyurulma-

larını istirham edeceğim.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Çalışmalara başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ SUNUŞLARI

1. — *Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 9/53 ve 9/62 sayılı soruşturma önermeleriyle ilgili Hazırlık Komisyonlarından çekildiğine dair önergesi (9/53, 62)*

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Birleşik Toplantının gündeminde, T. B. M. Meclisi beş Soruşturma Hazırlık Komisyonlarındaki açıklara üye seçmek üzere seçim yapılacaktır.

Ancak bu arada Sayın Hilmi İşgüzar'ın, daha evvel seçildiği iki komisyondan istifasına dair önergesi gelmiştir, okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Sayın Başkanlığına

Bütçe - Plân Komisyonunda ve diğer tahkikat komisyonunda üye olduğundan 9/53 ve 9/62 sayılı Soruşturma Hazırlık Komisyonu üyeliğinden istifa ediyorum, arz ederim.

Hilmi İşgüzar
Sinop Milletvekili

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

2. — *Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Mansur Ulusoy'un, 9/63 sayılı soruşturma önermesiyle ilgili Hazırlık Komisyonundan çekildiğine dair önergesi (9/63)*

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

15 Kasım 1968 tarih ve 9/63/47934 sayılı yazıları karşılığıdır :

Malûmatım olmadan uhdeme tevdi edilen görevden istifa ettiğimi arz ederim. Hürmetle-
rimle.

Bağımsız Ankara Senatörü
Mansur Ulusoy

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

3. — *27 Mayıs 1960 tarihinden evvelki bâzı bakanlara ait iade olunan 35 dosya hakkında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/56)*

4. — *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin hakkında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/59)*

5. — *Başbakan, Ticaret Bakanı Ahmet Türkel ile eski Ticaret Bakanları Macit Zeren ve*

Sadık Tekin Müftüoğlu haklarında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/60)

6. — *Başbakan hakkında, Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/61)*

7. — *T. B. M. M. Birleşik Toplantısı İçtüzüğü'nün 14 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki İçtüzük teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Karma Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (2/282)*

8. — *Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, eski Ticaret Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu ve Ticaret Bakanı Ahmet Türkel haklarında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonunda açık üyelik seçimi. (9/62)*

9. — *Sanayi Bakanı Mehmet Turgut ile eski Bayındırlık Bakanı Ordu Milletvekili Arif Hikmet Onat haklarında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açığa üye seçimi. (9/53)*

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, ilk okuttuğum istifa önergesiyle iki komisyonda açık yerine yeni adaylar tesbit edilmiştir. Millet Partisi istifa eden Sayın Hilmi İşgüzar'ın yerine, Sayın Hasan Lâtif Sarıyüce'yi her iki koimisyona aday göstermiş ve bu aday arkadaşlarımızın isimleri matbu olarak basılmıştır. Bu suretle yedi komisyonun birden seçimi yapılacaktır.

Son okuttuğum önergedeki istifanın yerine seçim yapamıyoruz, çünkü henüz gelmiştir önerge. Yeni aday gösterilmemiştir. Bu sebeple onun seçimi âhara talik edilmiştir.

Muhterem arkadaşlar, puslalar dağıtılmıştır, sepetler lütfen yerine konsun.

Yedi komisyon seçiminin hep birlikte yapılması hususunu tasviplerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yedi komisyon için yedi kişilik bir tek tasnif heyeti seçeceğiz.

Bu hususu tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi yedi kişilik tasnif komisyonu için ad çekiyorum :

Necati Akagün?.. Yok.
Seviğ Düşünsel?.. Yok.
Rıza Işıtan?.. Yok.
Orhan Seyfi Orhon?.. Yok.
Seyfi Sâdi Pencap?.. Yok.
Hüseyin Avni Akın?.. Yok.
Nihat Diler?.. Yok.
Süleyman Ünlü?.. Yok.
Mehmet Zeki Yüçetürk?.. Buradalar.
Talât Asal?.. Yok.
Haldun Menteseoğlu?.. Bakandırlar.
Samet Gündoğan?.. Yok.
Yaşar Gülez .. Yok.
Kemal Satır .. Buradalar.
İskender Cenap Ege?.. Yok.
Cengiz Ekinci .. Buradalar.
Kemal Ataman?.. Yok.
Mustafa Rona?.. Yok.
Hüseyin Avni Göktürk?.. Buradalar.
Kenan Esengin?.. Buradalar.
İsmail Sarıgöz?.. Buradalar.
Kasım Gülek?.. Yok.
Orhan Birgit?.. Yok.
Fahri Uğrasızoğlu?.. Yok.
Süleyman Onan?.. Buradalar.

Efendim yedi kişilik Tasnif Komisyonu, Süleyman Onan, İsmail Sarıgöz, Kenan Esengin, Hüseyin Avni Göktürk, Cengiz Ekinci, Kemal Satır ve Mehmet Zeki Yüçetürk'ten teşekkül etmiştir.

Şimdi seçimlere hangi ilen başlayacağımızı tesbit ediyoruz : İstanbul'dan başlanacaktır.

Muhterem milletvekilleri ve muhterem senatörler, sepetler elinizdeki oy puslalarının sırasına göre konmuştur.

Şimdi İstanbul'dan başlamak suretiyle seçime başlıyoruz.

(İstanbul milletvekillerinden başlanarak oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmıyan sayın üye var mı efendim?.. Oyunu kullanmıyan arkadaşlar lütfen acele etsinler.

Oylama muamelesi bitmiştir. Lütfen sebepleri alınız.

Tasnif Komisyonu yerini alsın efendim.
(Oyların ayrımı yapıldı.)

BAŞKAN — Muhterem senatörler ve mil-

letvekilleri; T. B. M. M. ndeki Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açık üyeliklerin seçimi neticesinde Tasnif Heyetinden gelen tutanakları ve alınan oyları sırası ile okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

27 Mayıs 1960 tarihinden evvelki bâzı bakanlara ait iade olunan 35 dosya hakkında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonunda açık bulunan üyelik için yapılan seçime (233) üye katılmış ve neticede aşağıda ismi bulunan üye hizasında gösterilen oyu almıştır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Balıkesir Milletvekili	Elâzığ Milletvekili
M. Zeki Yüçetürk	Kemal Satır
Üye	Üye
Kars Milletvekili	C. S. Niğde Üyesi
Cengiz Ekinci	H. Avni Göktürk
Üye	Üye
Zonguldak Milletvekili	Rize Milletvekili
Kenan Esengin	İsmail Sarıgöz

Üye

Kırşehir Milletvekili
Süleyman Onan

BAŞKAN — Aranan nısap hâsıl olmadığından ilişik listeyi okutmuyorum.

Bu seçim mütaakıp birleşimlerde tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin hakkında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonunda açık bulunan üyelik için yapılan seçime (245) üye katılmış ve neticede aşağıda ismi yazılı üye hizasında gösterilen oyu almıştır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Balıkesir Milletvekili	Elâzığ Milletvekili
M. Zeki Yüçetürk	Kemal Satır
Üye	Üye
Kars Milletvekili	C. S. Niğde Üyesi
Cengiz Ekinci	H. Avni Göktürk
Üye	Üye
Zonguldak Milletvekili	Rize Milletvekili
Kenan Esengin	İsmail Sarıgöz

Üye

Kırşehir Milletvekili
Süleyman Onan

BAŞKAN — Aranan nisap hâsıl olmadığından ilişik listeyi okutmuyorum.

Bu seçim de mütaakıp birleşimlerde tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Başbakan, Ticaret Bakanı Ahmet Türkel ile eski Ticaret Bakanları Macit Zeren ve Sadık Tekin Müftüoğlu haklarında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açık üyelikler için yapılan seçime (233) üye katılmış ve neticede ilişik listede isimleri yazılı olan üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Balıkesir Milletvekili	Elâzığ Milletvekili
M. Zeki Yücetürk	Kemal Satır
Üye	Üye
Kars Milletvekili	C. S. Niğde Üyesi
Cengiz Ekinci	H. Avni Göktürk
Üye	Üye
Zonguldak Milletvekili	Rize Milletvekili
Kenan Esengin	İsmail Sarıgöz
Üye	
Kırşehir Milletvekili	
Süleyman Onan	

BAŞKAN — Aranan nisap hâsıl olmadığından ilişik listeyi okutmuyorum.

Bu seçim de mütaakıp birleşimlerde tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Başbakan hakkında, Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açık üyelikler için yapılan seçime (269) üye katılmış ve neticede ekseriyet hâsıl olmadığından ismen tasnif yapılmamıştır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Balıkesir Milletvekili	Elâzığ Milletvekili
M. Zeki Yücetürk	Kemal Satır
Üye	Üye
Kars Milletvekili	C. S. Niğde Üyesi
Cengiz Ekinci	H. Avni Göktürk
Üye	Üye
Zonguldak Milletvekili	Rize Milletvekili
Kenan Esengin	İsmail Sarıgöz

Üye

Kırşehir Milletvekili

Süleyman Onan

BAŞKAN — Aranan nisap hâsıl olmamıştır.

Bu seçim de mütaakıp birleşimlerde tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

T. B. M. M. Birleşik Toplantısı İçtüzüğü'nün 14 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki İçtüzük teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Karma Komisyonundaki açık üyelikler için yapılan seçime (242) üye katılmış ve neticede ilişik listede isimleri yazılı olan üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Balıkesir Milletvekili	Elâzığ Milletvekili
M. Zeki Yücetürk	Kemal Satır
Üye	Üye
Kars Milletvekili	C. S. Niğde Üyesi
Cengiz Ekinci	H. Avni Göktürk
Üye	Üye
Zonguldak Milletvekili	Rize Milletvekili
Kenan Esengin	İsmail Sarıgöz
Üye	
Kırşehir Milletvekili	
Süleyman Onan	

BAŞKAN — Aranan nisap hâsıl olmadığından ilişik listeyi okutmuyorum.

Bu seçim de mütaakıp birleşimlerde tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, eski Ticaret Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu ve Ticaret Bakanı Ahmet Türkel haklarında kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonunda açık bulunan üyelik için yapılan seçime (248) üye katılmış ve neticede ekseriyet hâsıl olmadığından ismen tasnif yapılmamıştır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Balıkesir Milletvekili	Elâzığ Milletvekili
M. Zeki Yücetürk	Kemal Satır
Üye	Üye
Kars Milletvekili	C. S. Niğde Üyesi
Cengiz Ekinci	H. Avni Göktürk

Üye
Zonguldak Milletvekili
Kenan Esengin

Üye
Rize Milletvekili
İsmail Sarıgöz

Üye
Kırşehir Milletvekili
Süleyman Onan

BAŞKAN — Aranan nisap hâsıl olmamıştır.
Gelecek birleşimde seçim tekrarlanacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Sanayi Bakanı Mehmet Turgut ile eski Ba-
yındırlık Bakanı Ordu Milletvekili Arif Hik-
met Onat haklarında kurulan T. B. M. M. So-
ruşturma Hazırlık Komisyonunda açık bulunan
üyelik için yapılan seçime (217) üye katılmış
ve neticede aşağıda ismi yazılı üye hizasında
gösterilen oyu almıştır.

Arz olunur.

Üye
Balıkesir Milletvekili
M. Zeki Yüceci

Üye
Elâzığ Milletvekili
Kemal Satır

Üye
Kars Milletvekili
Cengiz Ekinci

Üye
Zonguldak Milletvekili
Kenan Esengin

Üye
C. S. Niğde Üyesi
H. Avni Göktürk

Üye
Rize Milletvekili
İsmail Sarıgöz

Üye
Kırşehir Milletvekili
Süleyman Onan

BAŞKAN — Aranan nisap hâsıl olmadığı-
dan ilişik listeyi okutmuyorum.

Bu seçim de gelecek birleşimlerde tekrarlanacaktır.

Gündemde başka bir maddemiz kalmadığı
için Birleşik Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma saati : 16,10

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Birleşik Toplantısı

GÜNDEMİ

2 NCI BİRLEŞİM

20 . 11 . 1968 Çarşamba

Saat : 15,00

1. — BAŞKANLIK DİVANININ SUNUŞLARI

1. — 27 Mayıs 1960 tarihinden evvelki bâzı bakanlara ait iade olunan 35 dosya hakkında kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/56)

2. — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin hakkında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi (9/59)

3. — Başbakan, Ticaret Bakanı Ahmet Türkel ile eski Ticaret Bakanları Macit Zeren ve Sadık Tekin Müftüoğlu haklarında Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/60)

4. — Başbakan hakkında, Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince kurulan Türkiye Bü-

yük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (9/61)

5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğü'nün 14 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki İçtüzük teklifini görüşmek üzere kurulan Geçici Karma Komisyonundaki açıklara üye seçimi. (2/282)

2. — TEKRARLANACAK OYLAMALAR

3. — SEÇİMLER

4. — İÇTÜZÜĞÜN 6 NCI MADDESİ GEREĞİNCE BAŞKANLIĞA YÖNELTİLEN SÖZLÜ SORULAR

5. — ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLECEK KANUN TASARISI VE TEKLİFLERİ İLE İÇTÜZÜK TEKLİFLERİ

6. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE İÇTÜZÜK TEKLİFLERİ

7. — MECLİS SORUŞTURMASI VE YÜCE DİVANA SEVK İLE İLGİLİ KONULAR

